

У Новій українській школі має заохочуватися інклюзивна освіта. Для учнів з особливими освітніми потребами створюються умови для навчання спільно з однолітками, розробляються індивідуальні програми розвитку, зокрема корекційно-реабілітаційні заходи, здійснюється психолого-педагогічний супровід із використанням необхідних засобів навчання.

У Концепції Нової української школи зазначається, що виховний процес буде невід'ємною складовою загального освітнього процесу й орієнтуватиметься на загальнолюдські цінності, зокрема морально-етичні й соціально-політичні. Зважаючи на ці підходи, до сучасного вчителя висуваються нові вимоги, важливим чинником професійного становлення якого є цінності, зокрема інклюзивні (рівність, рівноправність, об'єктивність й справедливість, права людини, участь, повага до різноманітності, спільнота та співпраця, сталий розвиток, ненасильство, довіра й участь, чесність, мужність, радість, співчуття, надія й оптимізм, краса, мудрість) [1].

Список використаних джерел

1. Розвиток інклюзивного освітнього середовища в Запорізькій області : науково-методичний аспект : монографія/ упор. : Т. Є. Гура; ред. Т. Я. Озерова. Запоріжжя : СТАТУС, 2018. 328 с.
2. Супрун М. О. Корекційне навчання учнів допоміжних закладів освіти : витоки, становлення та розвиток (друга половина XIX – перша половина XX ст.) : монографія. Київ : Вид. ПАЛИВОДА А. В., 2005. 328 с.

Попова А. С.

кандидат педагогічних наук, доцент

Бердянський державний педагогічний університет

ДОСВІД КАНАДИ У ВПРОВАДЖЕННІ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

Інклюзивна освіта є однією із складових компонентів 4-ї цілі сталого розвитку у напрямі розбудови якісної освіти, яка спрямована на створення системи всеохоплюючої і справедливої якісної освіти і заохочення можливостей навчання протягом усього життя для всіх. У цьому аспекті стратегічно важливого значення для кожної країни, зокрема і України, набуває проблема організації такої системи освіти, яка б була б релевантна вимогам сьогодення із забезпеченням можливості кожного реалізувати своє право на освіту, що задекларовано у Загальній декларації прав людини, Міжнародному пакті про економічні, соціальні і культурні права, Конвенції про права дитини та інших міжнародних документах світового співтовариства. Україна порівняно з іншими країнами має незначний досвід організації інклюзивної освіти, що зумовлює вивчення, систематизацію, узагальнення досвіду країн-флагманів, зокрема Канади, та використання зарубіжних конструктивних ідей в українську освітню практику.

Канада є країною-флагманом у впровадженні інклюзивної освітньої практики у систему шкільної освіти. Історія розвитку інклюзивної освіти бере свій початок з

1980-х років 20 ст., основними ініціаторами запровадження офіційного терміну «інклюзивна освіта» та впровадження її принципів у систему освіти були Марша Форест та її чоловік Джек Пірпойнт, які спрямовували свою дослідницьку діяльність на вивчення ефективності навчання для людей з особливими освітніми потребами у різних типах закладів освіти, ідеї яких були офіційно задекларовані Саламанською декларацією (1994) [1].

Інклюзивна освіта є обов'язковою в шкільній системі Канади та її провінціях, що задекларовано у національних документах, зокрема статті 15 Канадської хартії прав і свободи, де визначено, що «кожна людина рівна перед законом і відповідно до закону має право на рівний доступ і користування законом без дискримінації і, зокрема, за ознакою наявності розумових чи фізичних вад». У Законі про громадянство стверджується, що незаконним є відмова у доступі до будь-яких форм освіти [2].

У Канаді інклюзивна освіта – це більше, ніж метод чи стратегія. Це спосіб життя, який безпосередньо пов'язаний із системою світових цінностей, які ґрунтуються на різноманітності людських можливостей і потреб відповідно до їх індивідуальних особливостей. Інклюзивна освіта також є філософським і практичним освітнім підходом, який спрямований на задоволення індивідуальних потреб, і забезпечення рівного доступу для всіх учнів до освітніх програм, які пропонуються в звичайних класах.

Особливістю канадського державного устрою є те, що країна поділена на 10 провінцій і 3 північні території, кожна з яких має свою юридичну та організаційну практику впровадження інклюзивної освітньої практики та інтеграції дітей з особливими освітніми потребами. Тому, включення «учнів з особливими потребами» до звичайних класів із різним ступенем участі їх в освітньому процесі є частиною освітньої політики в кожній юрисдикції Канади.

Піонером Канади у галузі впровадження інклюзивної освітньої практики є провінція Нью-Брансвіка, яка починаючи з 1986 року змінювала свою політику стосовно сегрегації учнів за ознакою здоров'я. У 2013 році міністр освіти та розвитку дітей раннього віку підписав Політику Нью-Брансвіка «322» щодо інклюзивної освіти, яка є юридично обов'язковою і спрямованою на встановлення вимог до системи інклюзивної освіти для всіх державних шкіл, що контролюється Департаментом освіти та розвитку дітей раннього віку цієї провінції [1, 2]. Особливістю політики є розроблені чіткі вимоги і стандарти для закладів освіти щодо включення різних категорій учнів у процес інклюзивного навчання, а також заборона розробляти та впроваджувати відокремлені та альтернативні освітні програми для дітей, починаючи із закладів дошкільної освіти і до 8-го класу. Важливого значення у Політиці надається використанню позитивної лексики стосовно різних категорій учнів, зокрема виключення терміну «особливі освітні потреби» задля уникнення дискримінації дітей з інтелектуальними чи іншими вадами.

Відповідно до Політики «322», інклюзивна освіта у провінції Нью-Брансвіка розглядається як поєднання філософії та педагогічної практики, що дозволяє кожному учню відчувати себе гідним і впевненим задля повноцінного гармонійного розвитку. Вона заснована на системі цінностей і переконань, зосереджених на найкращих інтересах учня, що сприяє соціальній згуртованості, включеності, активній участі в

навчанні, повноцінному шкільному досвіді та позитивній взаємодії з однолітками та іншими в шкільній спільноті [1, 2].

Впровадження Політики Нью-Брансвіка «322» вже за рік дало позитивні результати щодо змін у системі освіти та забезпеченні принципу соціальної справедливості та рівності. У 2014 році Нью-Брансвіку було присуджено премію ЮНЕСКО/Еміра Джабера аль-Ахмада аль-Джабера ас-Сабаха за сприяння якісній освіті для людей з розумовими вадами.

Отже, сучасна інклюзивна освіта Нью-Брансвіка служить зразком для інших, які прагнуть посилити інклюзію в закладах загальної середньої освіти. Протягом останніх трьох років лідери освіти з Квебеку (Канада), Іспанії, Швейцарії та інших країн відвідували школи Нью-Брансвіка задля вивчення передового досвіду політики «322». У цьому аспекті перспективою подальших досліджень є вивчення, систематизація та узагальнення досвіду провінції Нью-Брансвіка, а саме політики 322, задля впровадження її конструктивних ідей в українську практику інклюзивної освіти.

Список використаних джерел

1. Bunch G. Un análisis del movimiento de la Educación Inclusiva en Canadá. Cómo trabajar. *Revista Electrónica Interuniversitaria de Formación del Profesorado*, 2015. № 18 (1). P. 1-15.
2. Haché-Mallet D. The journey to inclusive schooling. *Inclusive Education*. Canada, 2020. P. 23-25. URL: <https://bit.ly/2YWUumk>.

Удич З. І.

кандидат педагогічних наук, доцент

Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

СПІВДІЯ КОМАНДИ СУПРОВОДУ ІЗ БАТЬКАМИ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМ РОЗВИТКУ

Батьки завжди були важливими суб'єктами освітнього процесу своїх дітей. Їхнє залучення на партнерських засадах і якісна взаємодія із іншими учасниками, які організують даний процес, є визначальним у впровадженні інклюзивної освіти. Без активної участі батьків реалізувати функції команди психолого-педагогічного супроводу здобувача освіти із особливими освітніми потребами буде неможливо. Ось декілька вагомих аргументів: на законодавчому рівні піклування про здоров'я, фізичний, духовний і моральний розвиток дитини, а також відповідальність за її виховання, навчання і розвиток, створення умов для розвитку її природних здібностей, збереження здоров'я, її підготовка до самостійного життя та праці покладено на батьків або осіб, які їх замінюють; обирати заклад освіти, освітню програму, вид і форму здобуття дітьми відповідної освіти [1]. А також, якщо батьки якісно виконують свої обов'язки, є педагогічно обізнані, то вони володіють оперативною й об'єктивною інформацією щодо особливостей розвитку та